

riet, at hovedreparationen kunne sikre skibet i 50 år. I de følgende år tjente fregatten som logiskib bl. a. for provinsens skolebørn. I 1951 blev fregatten lukket hovedsagelig på grund af råd.

I 1952 dannedes „Fællesudvalget til fregatten Jyllands bevarelse“ for at samle alle interesserede foreninger i et samarbejde. Den daværende direktør for Nationalmuseet, professor dr. phil. Johs. Brøndsted, gik stærkt ind for, at man burde bevare fregatten såvel af nationale som af kulturhistoriske grunde.

I september 1960 bugseredes fregatten fra Holmen til Ebeltoft på initiativ af Fællesudvalget.

Forinden havde der været ført forhandlinger mellem forsvarsministeriet og undervisningsministeriet om en eventuel henlæggelse af fregatten under Nationalmuseet. Der opnåedes imidlertid ikke enighed herom.

Forsvarsministeriet tillod herefter, at fregatten overførtes til Ebeltoft, men overlod ansvaret for bugsering, fremtidig vedligeholdelse og restaurering til Fællesudvalget.

Fællesudvalget har fra privat side gennem landslotteri, mærkatsalg og på anden måde indsamlet 7-800.000 kr., der er anvendt til at standse fregattens fremadskridende forfald. Endvidere har offentligheden siden 1. maj 1961 haft adgang til skibet mod entré, hvorved en betydelig publikumsinteresse har manifesteret sig.

På foranledning af en ansøgning om statsstøtte nedsattes i 1961 et teknisk-historisk arbejdsudvalg med rigsantikvaren, professor, dr. phil. P. V. Glob som formand, med det formål at fremskaffe objektive oplysninger om fregattens tilstand og udgifterne ved en restaurering. I juni 1962 afgav udvalget en betænkning, der indeholdt 3 forslag til restaurering. Forslagene har følgende indhold:

Forslag 1: Udgift 6,5 mill. kr., hvortil kommer udgifter til maskineri, artilleri og aptering, samt dokning.

Forslag 2: Udgift 5,4 mill. kr. excl. maskineri, artilleri og aptering.

Forslag 3: Udgift 2,5 mill. kr.

*ad forslag 1 og 2:* Efter forslag 1 og 2 bliver fregatten fuldstændig rekonstrueret i skrog og rigning. 75 pct. af træet eller 945 m<sup>3</sup> tømmer i skroget udskiftes, 25-50 m<sup>3</sup> tømmer i stævnene udskiftes. Smede-, maler- og konserveringsarbejder udføres. Forslag 1 og 2 er næsten identiske, idet de kun adskiller sig fra hinanden ved, at fregatten efter forslag 1 doksættes og får stævnene udskiftet helt ned til kølen. Efter forslag 2 undlades doksætningen,

og kun den del af stævnen, der befinder sig over vandlinjen, udskiftes.

Udgifterne til dokning efter forslag 1 kan kun anslås. Til etablering af dok i et lignende tilfælde i udlandet medgik 3,2 mill. kr., men såfremt dokning kan etableres ved et eksisterende værft, må det antages, at udgifterne kan begrænses til nogle hundrede tusinde kroner.

*ad forslag 3:* Ved dette forslag foretages en nødtørftig restaurering og en grundig konservering, således at fregatten, hvis ikke uforudsete omstændigheder indtræffer, kan bevares en årrække med et årligt vedligeholdelsesbeløb på 100-200.000 kr. Efter forslag 3 sker en udskiftning af ca. 455 m<sup>3</sup> tømmer i skroget, en foreløbig rekonstruktion af den stående rig samt diverse smede-, maler- og konserveringsarbejder.

Rigsantikvaren og udvalgets flertal mente, at kun en løsning efter forslag 1 ville være fuldt tilfredsstillende, og i tilslutning hertil udtalte rigsantikvaren, at det måtte være en betingelse for Nationalmuseets overtagelse af ansvaret for Jyllands bevaring, at restaureringen udførtes efter dette forslag.

Betænkningen indeholdt supplerende bemærkninger fra to af udvalgets medlemmer, nemlig fra 1) repræsentanten for et skibskonsulentfirma og 2) professoren i plantepatologi ved Landbohøjskolen, som udtalte, at en løsning efter forslag 3 måtte anses for tilfredsstillende og forsvarlig. Skibskonsulentfirmaet udtalte, at fregatten herefter ville være sikret inden for en periode af 25-50 år med et vedligeholdelsesbudget på 100-200.000 kr. årlig.

Forsvarsministeriet, der har haft betænkningen til udtalelse, har erklæret, at det ikke ser sig i stand til at stille midler til rådighed til istandsættelse af fregatten.

På grundlag af det foreliggende materiale og de fremførte synspunkter må det erkendes, at en istandsættelse af fregatten ikke vil have større videnskabelig betydning. Men det må heroverfor fremhæves, at en fuldstændig istandsat fregat vil være et enestående kulturhistorisk mindesmærke — et symbol på flådens liv og traditioner og et vidnesbyrd om en svunden tids fremragende skibsbygningsarbejde.

På denne baggrund og i betragtning af de fra privat side gennem mange år udfoldede bestræbelser må det findes rigtigt, at staten medvirker økonomisk til en bevaring og restaurering af fregatten under forudsætning af, at de interesserede kredse fortsat vil forestå restaureringsarbejdet og tilvejebringe private midler hertil.